

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
MALGORZATA KRASNOŁĘBSKA-TOMKIEL

DDK- 61-12/13/LP

Warszawa, dn. 31 grudnia 2013 r.

DECYZJA CZĘŚCIOWA NR DDK- 15/2013

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działania Mariusza Różańskiego prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS, będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 28053880 polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o stopie oprocentowania kredytu, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. nr 126, poz. 715 ze zm.; Dz. U. nr 165, poz. 984, Dz. U. nr 201, poz. 1181, Dz. U. 2012, poz. 1193).

i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS, będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 280538805 polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie kredytu, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. nr 126, poz. 715 ze zm.; Dz. U. nr 165, poz. 984, Dz. U. nr 201, poz. 1181, Dz. U. 2012, poz. 1193).

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

III. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działania Mariusza Różańskiego prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod

nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS, będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 280538805 polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. nr 126, poz. 715 ze zm.: Dz. U. nr 165, poz. 984, Dz. U. nr 201, poz. 1181, Dz. U. 2012, poz. 1193).

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

IV. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS, będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 280538805 polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o opłacie przygotowawczej, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. nr 126, poz. 715 ze zm.: Dz. U. nr 165, poz. 984, Dz. U. nr 201, poz. 1181, Dz. U. 2012, poz. 1193).

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

V. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działania Mariusza Różańskiego prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS, będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 280538805 polegające na stosowaniu postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. nr 43, poz. 296, z późn. zm.), poprzez zawarcie we wzorcu umownym postanowień o treści:

1. (...) 80 zł rozwiązanie umowy.
2. 30 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 40 zł drugie wezwanie do zapłaty, 60 zł ostateczne wezwanie do zapłaty, (...), 100 zł wezwanie przedprocesowe

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

VI. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Mariusza Różańskiego, współnika spółki Cash Express spółka cywilna:**

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 303 złote (słownie: trzysta trzy złote) płatną do budżetu państwa,

2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złotych (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
3. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
4. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
5. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt V sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 424 złote (słownie: czterysta dwadzieścia cztery złote) płatną do budżetu państwa,

za zapłatę których odpowiada solidarnie z Markiem Kowalczykiem.

VII. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Marka Kowalczyka, współnika spółki cywilnej Cash Express spółka cywilna:**

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 303 złote (słownie: trzysta trzy złote) płatną do budżetu państwa,
2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
3. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
4. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
5. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt V sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 424 złote (słownie: czterysta dwadzieścia cztery złote) płatną do budżetu państwa,

za zapłatę których odpowiada solidarnie z Mariuszem Różańskim.

VIII. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 50, poz. 331 ze zm.) w zw. z art. 264 § 1 oraz art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. 2013 r., poz. 267), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża **Marka Kowalczyka, współnika spółki cywilnej Cash Express spółka cywilna** kosztami postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zobowiązując tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **28,50 złotych** (słownie: dwadzieścia osiem złotych i pięćdziesiąt groszy), w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

IX. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 50, poz. 331 ze zm.) w zw. z art. 264 § 1 oraz art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. 2013 r., poz. 267), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża **Mariusza Różańskiego, współnika spółki cywilnej Cash Express spółka cywilna** kosztami ww. postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zobowiązując tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **28,50 złotych** (słownie: dwadzieścia osiem złotych i pięćdziesiąt groszy), w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2012 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu lub Prezes UOKiK) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniającego wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm. dalej: uokik) lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach (sygn. DDK-405-67/12/BK).

Przedsiębiorcy Mariusz Różański prowadzący działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marek Kowalczyk prowadzący działalność gospodarczą w Ełku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS i będący współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 280538805 (dalej: Przedsiębiorcy), w toku w/w postępowania, przekazali Prezesowi Urzędu wzorce umów, którymi posługiwali się w obrocie z konsumentami, tj. umowę o pożyczkę gotówkową wraz z formularzem informacyjnym, wniosek o udzielenie kredytu, oświadczenie o dochodach, wzór odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego oraz stosowaną tabelę opłat i prowizji oraz 10 przykładowych umów zawartych z konsumentami.

Ponadto Przedsiębiorcy wyjaśnili, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej udzielają pożyczek krótkoterminowych na okres 30 dni, na kwoty od 100 zł do 1000 zł. Umowy z klientami zawierane są w formie pisemnej w oddziale Cash Express s.c. Mariusz Różański, Marek Kowalczyk. Wskazali, że nie zawierają umów na odległość za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej lub za pośrednictwem innych środków komunikacji na odległość. W III kwartale roku kalendarzowego 2012 roku Przedsiębiorcy zawarli 1587 umów o pożyczkę gotówkową na podstawie wniosków o pożyczkę. Całkowity koszt pożyczki klient ponosi po 30 dniach od otrzymania gotówki w momencie podpisania umowy. W przypadku nieterminowej spłaty wysyłane są do pożyczkobiorcy wezwania do uregulowania zadłużenia. W przypadku odstąpienia od umowy, klient zwraca kwotę udostępnionej pożyczki wraz z odsetkami za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia spłaty. Ponadto Przedsiębiorcy wyjaśnili, że nie wymagają żadnego zabezpieczenia oraz związanych z nim kosztów (nie stosują weksli, przewłaszczeń, nie udzielają pożyczek pod zastaw), a opłata przygotowawcza, którą pobierają, jest ustalona w oparciu o badania marketingowe wśród konkurencji, tak aby firma była konkurencyjna na rynku wśród pozabankowych pożyczek gotówkowych.

Prezes UOKiK przeprowadził analizę nadesłanych przez Przedsiębiorców wzorców umów oraz formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, jak również zweryfikował treść umów zawartych z konsumentami. Przeprowadzona analiza pozwoliła Prezesowi Urzędu stwierdzić, że Przedsiębiorcy mogą stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu postanowieniem z dnia 21 czerwca 2013 r., doręczonym Przedsiębiorcom w dniu 1 lipca 2013 r., wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez nich praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o stopie oprocentowania kredytu, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm., dalej: ukk), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
2. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie kredytu, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 14 ukk, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
3. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 14 ukk, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
4. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o opłacie przygotowawczej, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ukk, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
5. stosowaniu postanowienia wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, poprzez zawarcie we wzorcu umownym postanowienia o treści: (...) 80 zł rozwiązanie umowy co może naruszać art. 24 ust. 2 pkt. 1 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
6. stosowaniu postanowienia wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, poprzez zawarcie we wzorcu umownym postanowienia o treści: 30 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 40 zł drugie wezwanie do zapłaty, 60 zł ostateczne wezwanie do zapłaty, (...), 100 zł wezwanie przedprocesowe co może naruszać art. 24 ust. 2 pkt. 1 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
7. stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik.

Ponadto na podstawie art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. 2013, poz. 267, dalej: kpa) w związku z art. 83 uokik Prezes Urzędu ww. postanowieniem zaliczył w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu materiał dowodowy zebrany w trakcie postępowania wyjaśniającego, tj.:

1. pisma Prezesa Urzędu z dnia 14 lutego 2013 r. zawiadamiające o wszczęciu postępowania wyjaśniającego;
2. pismo Przedsiębiorców z dnia 22 lutego 2013 r. wraz z załącznikami;
3. pisma Prezesa Urzędu z dnia 27 lutego 2013 r.;
4. pismo Przedsiębiorców z dnia 7 marca 2013 r.;
5. pisma Prezesa Urzędu z dnia 18 i 19 kwietnia 2013 r.;
6. pismo Przedsiębiorców z dnia 24 kwietnia 2013 r.

Spółka nie ustosunkowała się do zarzutów Prezesa Urzędu. Pismem z dnia 5 września 2013 r., Prezes Urzędu wezwał Spółkę do wskazania, czy stosowane przez Przedsiębiorców wzorce umów: umowy o pożyczkę gotówkową, formularza informacyjnego, wniosku o udzielenie kredytu, oświadczenia o dochodach, wzoru odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego, tabeli opłat i prowizji, przedłożone przy piśmie przedsiębiorców z dnia 22 lutego 2013 r., będącym odpowiedzią na zawiadomienie Prezesa Urzędu o wszczęciu postępowania wyjaśniającego o sygn. DDK-405-67/12/BK, są nadal aktualne i obecnie stosowane w obrocie.

W odpowiedzi, pismem z dnia 16 września 2013 r., Spółka przedłożyła aktualny wzór umowy o pożyczkę gotówkową wraz z jej załącznikami, tj. formularzem informacyjnym oraz tabelą opłat i kosztów.

Przedsiębiorcy ponadto wskazali, iż dokładają należytych starań do zachowania i realizacji przysługujących konsumentom praw. Wobec powyższego, wzór umowy o pożyczkę gotówkową wraz z formularzami został zmieniony w związku z dostrzeżeniem niejasności w zakresie informowania konsumenta w formularzu informacyjnym o stopie oprocentowania kredytu, całkowitej kwocie kredytu, całkowitej kwocie do zapłaty, opłacie przygotowawczej.

Ponadto zmieniony został pkt. 4 we wzorcu umowy o pożyczkę gotówkową w zakresie naprawienia przez Pożyczkobiorcę szkody wynikłej z pozostawania przez Pożyczkobiorcę w zwłoce z zapłatą należnego świadczenia, którą stanowi poniesiony przez Pożyczkobiorcę koszt wezwań do zapłaty.

Jednocześnie ustosunkowując się do pkt 7 zawartego w piśmie Prezesa UOKiK z dnia 5 września 2013 r. Przedsiębiorcy wskazali, iż wysokość opłaty przygotowawczej odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. Stosownie bowiem do treści art. 9 ukk, kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany do dokonania oceny ryzyka kredytowego konsumenta, a ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy.

Mając powyższe na uwadze Przedsiębiorcy wskazali, że realizacja obowiązku oceny ryzyka kredytowego konsumenta wymaga nakładu pracy i sprawdzenia przedłożonej przez konsumenta wraz z wnioskiem o pożyczkę dokumentacji: pod względem formalnym jak i merytorycznym. Dane zawarte w dokumentacji są analizowane przez pracownika obsługującego klienta. Co więcej, stosownie do treści art. 9 ust. 3 ukk, konsument jest zobowiązany do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny ryzyka kredytowego. Przedsiębiorcy podkreślili, iż nie ulega wątpliwości, że ocena ryzyka kredytowego uzależniona jest od wartości udzielonej pożyczki: o im wyższą kwotę wnioskuje konsument tym obszerniej należy zbadać ryzyko udzielenia takiej pożyczki i zdolność konsumenta do jej spłaty. W związku z tym, opłaty

przygotowawcze odpowiadają nakładowi pracy koniecznej do analizy przedłożonej przez klienta dokumentacji.

Pismem z dnia 2 października 2013 r. Prezes Urzędu wezwał przedsiębiorców do wskazania daty zaniechania stosowania w obrocie z konsumentami przez Przedsiębiorców stosowanych dotychczas wzorców umów: umowy oraz formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, przedłożonych przy piśmie przedsiębiorców z dnia 22 lutego 2013 r.

Pismem z dnia 9 października 2013 r. Przedsiębiorcy wskazali, iż od dnia 16 września 2013 r. stosują obecne formy wzorców umów: umowy o pożyczkę gotówkową oraz formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, które zostały przedłożone przy piśmie z dnia 16 września 2013 r.

Pismem z dnia 7 listopada 2013 r. Prezes Urzędu wezwał Przedsiębiorców do przedstawienia informacji o przychodach osiągniętych w roku 2012.

W odpowiedzi, pismem z dnia 18 listopada 2013 r. Przedsiębiorcy dostarczyli żądane informacje.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 kpa, Przedsiębiorcy zostali poinformowani o możliwości wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji co do zebranych dowodów i materiałów. Pismem z dnia 12 grudnia 2013 r. Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorców o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie został wyznaczony 5-dniowy termin na zapoznanie się stron z aktami niniejszej sprawy. Przedsiębiorcy nie skorzystali z przysługującego im uprawnienia.

Odnosnie do postawionego Przedsiębiorcom zarzutu stosowania opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty (zarzut 7 w postanowieniu z dnia 21 czerwca 2013 r.), Prezes UOKiK wyjaśnia, że będzie on przedmiotem odrębnego rozstrzygnięcia merytorycznego. Zgodnie z art. 104 § 2 kpa decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji.

W świetle powyższego, Prezes UOKiK działając stosownie do art. 104 § 2 kpa w związku z art. 83 uokik, niniejszą decyzją rozstrzygnął sprawę co do części zarzutów, to jest zarzutów wymienionych w w/w postanowieniu pod nr. 1-6. Natomiast postępowanie w zakresie zarzutu sformułowanego w pkt. 7 postanowienia z dnia 21 czerwca 2013 r., zostanie rozstrzygnięte w odrębnej decyzji. Z tego względu w niniejszej decyzji nie przywołuje się już dokonanych ustaleń oraz wyjaśnień stron dotyczących tego zarzutu.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Przedsiębiorcy Marek Różański i Marek Kowalczyk są przedsiębiorcami, którzy zawarli w dniu 1 października 2010 r. umowę spółki cywilnej w związku z czym prowadzą wspólnie działalność pod firmą Cash Express spółka cywilna Mariusz Różański Marek Kowalczyk (NIP: 8481844045, REGON: 280538805). Każdy ze współników zarejestrował swoją działalność gospodarczą i został wypisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem prowadzonej przez współników działalności gospodarczej jest wypracowanie zysku z udzielania krótkoterminowych pożyczek gotówkowych w systemie poza bankowym.

Przedsiębiorcy w ramach prowadzonej działalności udzielają pożyczek krótkoterminowych na okres 30 dni, na kwoty od 100 zł do 1000 zł.

W ramach spółki cywilnej Cash Express przedsiębiorcy współpracują z operatorem bankowym FINES S.A z siedzibą w Sopocie.

Umowy z klientami zawierane są w formie pisemnej w oddziale Cash Express s.c. Mariusz Różański, Marek Kowalczyk. Działalność gospodarcza w ramach spółki Cash Express s.c. Mariusz Różański, Marek Kowalczyk wykonywana jest na terenie miast: Elk, Suwałki, Augustów, Giżycko oraz w miejscowościach sąsiadujących, znajdujących się w obrębie 25 km od w/w wskazanych miast.

W ramach prowadzonej działalności przedsiębiorcy posługują się następującymi wzorcami: umową o pożyczkę gotówkową wraz z formularzem informacyjnym, wnioskiem o udzielenie kredytu, oświadczeniem o dochodach, wzorem odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego, tabelą opłat i prowizji. Wzorce powyższe stosowane są w obrocie od dnia 1 stycznia 2012 r.

Jak wynika z analizy stosowanego przez Przedsiębiorców formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego przekazywanego kredytobiorcom, brak w nim było informacji o:

-stopie oprocentowania kredytu. W formularzu informacyjnym w rubryce „stopa oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany” Przedsiębiorcy wskazywali jedynie, że stopa oprocentowania jest stała, w ogóle nie podając jej wysokości. Tymczasem, jak wynika z analizy umów zawartych przez Przedsiębiorców z konsumentami wynika, iż stosują oni oprocentowanie w wysokości 18 %;

-całkowitej kwocie kredytu. W formularzu informacyjnym rubryka „całkowita kwota kredytu” była pusta, natomiast w rubryce „całkowita kwoty do zapłaty” podano kwoty wszystkich możliwych oferowanych przez przedsiębiorców pożyczek. W żadnym miejscu formularza nie znalazło się jednak wyjaśnienie, czy wspomniane kwoty stanowią jednocześnie całkowitą kwotę kredytu, a ponadto nigdzie nie wskazano kwoty konkretnej pożyczki, lecz wszystkich możliwych pożyczek.

-całkowitej kwocie do zapłaty. W formularzu informacyjnym w rubryce „całkowita kwota do zapłaty” podano kwoty wszystkich oferowanych przez przedsiębiorców pożyczek (bez wskazania, czy stanowią one całkowitą kwotę kredytu) oraz informację o całkowitym koszcie związanym z poszczególnymi kwotami pożyczki, bez podania kwot stanowiących całkowitą kwotę do zapłaty dla poszczególnych kwot pożyczki, w sposób następujący „*Suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty pożyczki: według umowy:*

Pożyczka 100 zł – całkowity koszt 50 zł – termin 30 dni

Pożyczka 150 zł – całkowity koszt 70 zł – termin 30 dni

Pożyczka 200 zł – całkowity koszt 80 zł – termin 30 dni

Pożyczka 250 zł – całkowity koszt 90 zł – termin 30 dni

Pożyczka 300 zł – całkowity koszt 100 zł – termin 30 dni (...)”

W ten sposób opisano pożyczki do kwoty 1000 zł.

-opłacie przygotowawczej. Przedsiębiorcy pobierają opłatę przygotowawczą (w przekazanych Prezesowi Urzędu umowach przewidziano opłatę przygotowawczą). Jednakże w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego

przekazywanym kredytobiorcom w żadnej z rubryk Przedsiębiorcy nie wskazywali, że taka opłata jest pobierana.

Formularz informacyjny przekazany Prezesowi Urzędu był identyczny jak formularze, które zostały przekazane konsumentom.

Nadto Prezes Urzędu ustalił, że w pkt 4 wzorca umowy o pożyczkę gotówkową stosowanym przez Przedsiębiorców znajdowały się postanowienia o treści: „(...) Pożyczkobiorca zobowiązuje się ponieść koszty windykacyjne mające na celu odzyskanie należności wynikających z niniejszej umowy, tj. 30 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 40 zł drugie wezwanie do zapłaty, 60 zł ostateczne wezwanie do zapłaty, (...), 100 zł wezwanie przedprocesowe.”

W rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone pod pozycją 3852 zostało wpisane niedozwolone postanowienie umowne o treści: „Opłata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat) kredytu lub odsetek - od każdego wezwania - 20 zł”, zaś pod nr. 4090, zostało wpisane postanowienie o treści: „Opłata za wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy (pożyczkobiorca) - 20 zł”.

Nadto Przedsiębiorcy w pkt 4 wzorca umowy o pożyczkę gotówkową stosują postanowienie o treści (...) 80 zł rozwiązanie umowy.”

W rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone pod pozycją 1806 znajduje się natomiast klauzula o następującej treści: „(...) zawiadomienie posiadacza rachunku, kredytobiorcy, poręczycieli o wypowiedzeniu umowy (...) – wysłane listem zwykłym 15 zł – wysłane listem poleconym 20 zł.”

Prezes Urzędu ustalił również, że przedsiębiorcy pobierają od konsumentów zawierających umowę o kredyt konsumencki opłatę przygotowawczą w wysokości uzależnionej od kwoty kredytu. I tak, przykładowo w przypadku kredytu w wysokości 150 zł (na 30 dni) wynosi ona 67 zł, w przypadku 1000 zł (również na 30 dni) – 185 zł.

Z dniem **16 września 2013 r.**, Przedsiębiorcy wprowadzili do obrotu nowe wzorce umów – umowy o pożyczki gotówkowej oraz formularza informacyjnego. Na dowód powyższego Przedsiębiorcy przesłali umowę zawartą w dniu 16 września 2013 r. z konsumentem wraz z załączonym formularzem informacyjnym.

W formularzu informacyjnym Przedsiębiorcy dokonali następujących modyfikacji:

- w rubryce „**całkowita kwota kredytu**” znalazła się informacja „pożyczki od 100 zł do 1000 zł” oraz wyszczególnienie kwot pożyczek, o jakie może wnioskować klient (100 zł, 150 zł, 200 zł, 250 zł, 300 zł (...)) – tak do kwoty 1000 zł)

-w rubryce „**całkowita kwota do zapłaty**” w rubryce dotyczącej całkowitej kwoty do zapłaty, Przedsiębiorcy wskazali w formie tabelki poszczególne kwoty w rozbiciu na: kwotę, termin, całkowity koszt pożyczki, całkowitą kwotę do zapłaty, w sposób następujący:

Kwota	Termin	Całkowity koszt pożyczki	Całkowita kwota do zapłaty(PLN)
100.00 zł	30 dni	30,00 zł	130.00 zł
150,00 zł	30 dni	70.00 zł	200.00 zł
200.00 zł	30 dni	80.00 zł	280,00 zł
250.00 zł	30 dni	90.00 z	340,00 zł

300.00 zł	30 dni	100.00 zł	400,00 zł
350.,00 zł	30 dni	110.00 zł	460.00 zł
400.00 zł	30 dni	130.00 zł	530,00 zł
450.00 zł	30 dni	140.00 zł	590.00 zł
500.00 zł	30 dni	160.00 zł	590.00 zł
550.00 zł	30 dni	110.00 zł	660.00 zł
600.00 zł	30 dni	120.00 zł	720.00 zł
650.00 zł	30 dni	130.00 zł	780.00 zł
700.00 zł	30 dni	140.00 zł	840.00 zł
750.00 zł	30 dni	150.00 zł	900.00 zł
800.00 zł	30 dni	160.00 zł	960.00 zł
850.00 zł	30 dni	170.00 zł	1020.00 zł
900.00 zł	30 dni	180.00 zł	1080.00 zł
950.00 zł	30 dni	190.00 zł	1140.00 zł
1000.00 zł	30 dni	200.00 zł	1200.00 zł

-w rubryce „**opłata przygotowawcza**”, Przedsiębiorcy umieścili dane dotyczące opłat przygotowawczych w formie tabelki, z rozbiem poszczególnych kwot na: termin, całkowity koszt pożyczki, opłatę przygotowawczą, w sposób następujący:

Kwota	Termin	Całkowity koszt pożyczki	Oplata przygotowawcza (PLN)
100.00 zł	30 dni	30,00 zł	29.00 zł
150.00 zł	30 dni	70.00 zł	68.00 zł
200.00 zł	30 dni	80.00 zł	78.00 zł
250.00 zł	30 dni	90.00 z	87.00 zł
300.00 zł	30 dni	100.00 zł	96.00 zł
350.00 zł	30 dni	110.00 zł	106.00 zł
400.00 zł	30 dni	130.00 zł	125.00 zł
450.00 zł	30 dni	140.00 zł	134.00 zł
500.00 zł	30 dni	160.00 zł	154.00 zł
550.00 zł	30 dni	110.00 zł	104.00 zł
600.00 zł	30 dni	120.00 zł	113.00 zł
650.00 zł	30 dni	130.00 zł	121.00 zł
700.00 zł	30 dni	140.00 zł	131.00 zł
750.00 zł	30 dni	150.00 zł	140.00 zł
800.00 zł	30 dni	160.00 zł	149.00 zł
850.00 zł	30 dni	170.00 zł	158.00 zł
900.00 zł	30 dni	180.00 zł	168.00 zł

950.00 zł	30 dni	190.00 zł	177.00 zł
1000.00 zł	30 dni	200.00 zł	187.00 zł

Natomiast rubryka „**stopa oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany**” nie uległa zmianie. Przedsiębiorcy w dalszym ciągu wskazują, iż stopa oprocentowania jest stała, bez wskazywania jej wysokości.

W nowym wzorcu umowy o pożyczkę gotówkową, pkt 4 przybrał następującą treść: „ (...) *Na koszt wezwań do zapłaty składa się: koszt dostarczenia korespondencji przez pracownika działu windykacji (osobisty kontakt z pożyczkobiorcą), bądź w przypadku braku osobistego kontaktu wysyłania korespondencji według stawek operatora pocztowego oraz nakładu pracy Pożyczkodawcy będącego w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia, w każdym przypadku nie więcej niż kwota 15 zł. W przypadku opóźnienia Pożyczkobiorcy, Pożyczkodawca wzywa do dobrowolnego spełnienia świadczenia poprzez: pierwsze wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni, kolejne wezwanie do zapłaty wysyłane w terminie 21 dni, ostateczne wezwanie do zapłaty w terminie 30 dni, rozwiązanie umowy wysłane w terminie 50 dni, wezwanie przed procesowe 60 dni – liczonych od daty wymagalności świadczenia.*”

Jak wynika z powyższego, Przedsiębiorca zmodyfikował koszt wezwań do zapłaty oraz zrezygnował z obciążania konsumenta kwotą 80 zł w przypadku rozwiązania umowy.

Przychód osiągnięty przez Przedsiębiorców w roku 2012 wyniósł: w przypadku Marka Kowalczyka 303 138 złotych (słownie: trzysta trzy tysiące sto trzydzieści osiem złotych), w przypadku Mariusza Różańskiego również 303 138 złotych (słownie: trzysta trzy tysiące sto trzydzieści osiem złotych).

Prezes Urzędu zważył co następuje:

Interes publicznoprawny.

Podstawą zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa UOKiK, iż w wyniku stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zagrożony został interes publicznoprawny. Zgodnie z art. 1 ust. 1 uokik, ustawa ta określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Przepis ten przesądza o przynależności niniejszej ustawy do dziedziny prawa publicznego, jak również o wyłączeniu możliwości podejmowania przez Prezesa Urzędu działań w celu ochrony interesów indywidualnych czy grupowych. W toku postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest zatem rzecznikiem interesu publicznego. Rola ta wynika nie tylko z celu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, lecz również z jednej z naczelných zasad postępowania administracyjnego, tj. zasady uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli, określonej w art. 7 k.p.a. Wobec powyższego wykazanie wystąpienia zagrożenia interesu publicznoprawnego w danej sprawie stanowi podstawową przesłankę warunkującą możliwość jej rozstrzygnięcia w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu niniejsza sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Przedsiębiorców. Należy przy tym zauważyć, że interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów stanowi jednocześnie naruszenie interesu publicznoprawnego. Wobec

powyższego uzasadnione było podjęcie przez Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 uokik stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Konsumentem w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹ k.c. w zw. z art. 4 pkt 12 uokik).

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

W związku z powyższym, dla uznania działania przedsiębiorcy za praktyki z art. 24 ust 1 i 2 uokik konieczne jest wykazanie, iż spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- A. kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- B. działanie to jest bezprawne,
- C. działanie to godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad A.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: tekst jedn. Dz. U. 2013, poz. 672). W myśl art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

Mariusz Różański i Marek Kowalczyk są przedsiębiorcami, którzy zawarli w dniu 1 października 2010 r. umowę spółki cywilnej w związku z czym prowadzą wspólnie działalność pod firmą Cash Express spółka cywilna Mariusz Różański Marek Kowalczyk. Każdy ze wspólników zarejestrował swoją działalność gospodarczą i został wypisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej. Nie ulega zatem wątpliwości, iż posiadają oni status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym wspólnicy przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlegają rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i ich działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad B.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad

współzycia społecznego i dobrych obyczajów.¹ Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego.² Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy, a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

Przesłanka bezprawności wykazana zostanie odrębnie dla każdej z przypisanych Przedsiębiorcom praktyk.

Wykazanie bezprawności w odniesieniu do praktyk określonych w pkt I, II, III, IV sentencji decyzji.

Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. UE. L.2008.133.66), w celu umożliwienia konsumentom podejmowania decyzji przy pełnej znajomości faktów, powinni oni przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki otrzymać odpowiednie informacje na temat warunków i kosztów kredytu oraz innych swoich zobowiązań. Konsument powinien mieć możliwość dokładnego zapoznania się z informacjami i ich rozważenia. Informacje te powinny być kompleksowe, przejrzyste i zapewniać możliwość porównania ofert poszczególnych kredytodawców. Odpowiedzialność za zapewnienie konsumentowi pełnej informacji przed zawarciem umowy spoczywa zatem na kredytodawcy. Obowiązki te zostały skodyfikowane przez polskiego ustawodawcę w ustawie o kredycie konsumenckim.

W myśl art. 3 ust. 1 ukk, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. W myśl art. 3 ust. 2 pkt 1 ukk za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Wobec powyższego zastosowanie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim do umów pożyczki zawieranych przez Przedsiębiorców z konsumentami jest uzasadnione³.

Zgodnie z przepisem art. 14 ukk, kredytodawca przekazuje konsumentowi dane o kredycie konsumenckim na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy o kredycie konsumenckim. Zakres przekazywanych informacji określa art. 13 ukk. Niezamieszczanie którejs z tych informacji może stanowić działanie bezprawne, gdyż będzie to sprzeczne z przepisami ustawy.

Określony w ustawie enumeratywny katalog informacji ma w założeniu dostarczyć konsumentowi wiedzy, która umożliwi mu, co należy podkreślić, porównanie różnych produktów na rynku i podjęcie decyzji, czy (a jeśli tak, to z kim) zawrzeć umowę o kredyt konsumencki/umowę pożyczki. Formularz informacyjny jest kwalifikowaną informacją o charakterze quasi-oferty. Winien być zatem sformułowany w sposób pełny, spójny,

¹ Tak SOKiK w orzeczeniu z dnia 13 listopada 2007 r., XVII AmA 45/07, niepubl.

² Wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r., I PKN 267/2001, publ.

³ W niniejszej decyzji Prezes Urzędu, powołując się na przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, w których mowa jest o „umowie o kredyt konsumencki”, mając na uwadze art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, używa określenia „umowa pożyczki”. Podobnie zamiast określeń „kredytodawca” / „kredytobiorca” stosowane są odpowiednio pojęcia: „pożyczkodawca” / „pożyczkobiorca”.

niesprzeczny, przejrzysty i jednoznaczny, aby konsument miał dokładne informacje w zakresie wysokości kosztów związanych z zaciąganym zobowiązaniem. W przeciwnym razie nie będzie w stanie podjąć racjonalnej decyzji dotyczącej zawarcia umowy z konkretnym kredytodawcą/pożyczkodawcą. Opisanie poniżej działania Przedsiębiorców nie spełniały w należyty sposób wymogów informacyjnych, określonych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim.

W odniesieniu do zarzutu opisanego w pkt I sentencji decyzji należy wskazać, iż na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 4 ukk, w formularzu informacyjnym należy wskazać stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu. W rubryce „stopa oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany” formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego Przedsiębiorcy nie podawali informacji o wysokości oprocentowania, mimo iż w przekazywanych Prezesowi Urzędu umowach przewidziano oprocentowanie w wysokości 18 %. W konsekwencji lektura formularza informacyjnego nie skutkowałą uzyskaniem wiedzy przez konsumenta na temat oprocentowania pożyczki, a w rezultacie nie dawała możliwości porównania jego treści z innymi ofertami.

Podkreślenia wymaga, iż informacja o oprocentowaniu ma istotne znaczenie dla konsumenta. Jest to jeden ze składników kosztu kredytu, często główny. Tym samym działanie Przedsiębiorców narusza art. 14 w zw. z art. 13 ust. 1 pkt 4 ukk i należy uznać je za bezprawne.

Przechodząc natomiast do zarzutu opisanego w pkt II sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 5 ukk, konsument powinien otrzymać informację o całkowitej kwocie kredytu.

Całkowita kwota kredytu, to w myśl art. 5 pkt 7 ukk, suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt.

Tymczasem rubryka „całkowita kwota kredytu” w formularzu informacyjnym przekazany przez Przedsiębiorców Prezesowi Urzędu była pusta.

W związku z powyższym działanie Przedsiębiorców naruszało art. 14 w zw. z art. 13 ust. 1 pkt 5 ukk i należy uznać je za bezprawne.

Jak wynika z ustaleń Prezesa Urzędu, z dniem 16 września 2013 r. Przedsiębiorcy zaniechali zarzucanej im praktyki w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji poprzez dokonanie stosownych zmian w formularzu. Kontrola przekazanego nowego wzorca formularza wykazała, że w rubryce dotyczącej całkowitej kwoty kredytu znalazła się informacja „pożyczki od 100 zł do 1000 zł” oraz wyszczególnienie poszczególnych kwot pożyczki, o jakie może wnioskować klient. Tym samym Prezes Urzędu uznał, iż Przedsiębiorca zaniechał zarzucanej mu praktyki.

Przechodząc do zarzutu opisanego w pkt III sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 7 ukk, konsumentowi winna zostać przekazana informacja dotycząca rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta.

Całkowita kwota do zapłaty to, w myśl art. 5 pkt 8 ukk, suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu.

Tymczasem Przedsiębiorcy w rubryce „całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta”, podawali kwoty wszystkich oferowanych przez Przedsiębiorców pożyczek (bez wskazania czy stanowią one całkowitą kwotę kredytu) oraz informację o całkowitym koszcie związanym z poszczególnymi kwotami pożyczki, bez podania kwot stanowiących całkowitą

kwotę do zapłaty dla poszczególnych kwot pożyczki. Działanie takie nie stanowi zadość wymogowi informacyjnemu określonymu w art. 13 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 14 ukk, a tym samym stanowi naruszenie tychże przepisów i należy uznać je za bezprawne.

Zgodnie z ustaleniami Prezesa Urzędu, od dnia 16 września 2013 r., Przedsiębiorcy w formularzu informacyjnym, w rubryce „całkowita kwota do zapłaty”, wskazują w formie tabelki poszczególne kwoty wraz ze wskazaniem całkowitego kosztu pożyczki oraz wskazaniem całkowitej kwoty do zapłaty. W kolumnie „kwota” nie widnieje co prawda informacja, czy jest to całkowita kwota kredytu, jednakże w związku z dokonaną równocześnie modyfikacją w formularzu informacyjnym rubryki „całkowita kwota kredytu” i wskazaniem, że kwotą tą są pożyczki w wysokości od 100 do 1000 zł z jednoczesnym wskazaniem dostępnych kwot pożyczek (np. 100 zł, 150 zł, 200 zł), należy przyjąć, iż kwoty wskazane w tabelce są całkowitymi kwotami kredytu.

Tym samym Prezes Urzędu uznał, iż Przedsiębiorca zaniechał zarzucanej mu w pkt **III** praktyki.

W odniesieniu natomiast do zarzutu opisanego w pkt **IV** decyzji, należy wskazać, iż zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk, kredytodawca zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku, w odpowiednich przypadkach informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeśli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie.

Przedsiębiorcy nie wypełnili powyższego obowiązku informacyjnego, ponieważ w formularzu informacyjnym rubryka „inne koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową” pozostawała pusta.

Tymczasem, jak wynikało z analizy umów zawartych przez Przedsiębiorców z konsumentami, przewidziano w nich opłatę przygotowawczą w wysokościach różniących się w zależności od kwoty kredytu - np. 95 zł dla pożyczki w wysokości 300 zł, 148 zł dla pożyczki w wysokości 800 zł).

Zauważyć należy, iż ustawowy wymóg wskazania tej opłaty w formularzu informacyjnym, ma umożliwić konsumentowi podjęcie świadomej decyzji co do tego, czy chce ponieść dodatkowe koszty w wysokości określonej przez Przedsiębiorców. Koszty te stanowią znaczną część kosztów pożyczki, a zatem niezbędnym jest, aby konsument miał pełną i czytelną informację w tym zakresie.

Działania Przedsiębiorców były zatem niezgodne z art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ukk, a w związku z powyższym i należy uznać je za bezprawne.

Z dniem 16 września 2013 r., Przedsiębiorcy zaniechali zarzucanej im w pkt **IV** decyzji praktyki, poprzez zamieszczanie w obecnie stosowanych formularzach informacyjnych, informacji dotyczących opłat przygotowawczych.

Wykazanie bezprawności w odniesieniu do praktyki określonej w pkt V sentencji decyzji.

Bezprawność działania Przedsiębiorców opisanych w pkt V sentencji decyzji wynika z tożsamości stosowanych przez nich postanowień wzorców umów z postanowieniami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego, Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik również w odniesieniu do przedsiębiorcy, który nie był stroną postępowania sądowego zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2005 r. sygn. akt VI ACa 760/05 podkreślił, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest postąpienie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Jak wskazał Sąd Apelacyjny, naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne już wpisane do rejestru, przy czym wpis taki związany był z działaniami innych przedsiębiorców. Z kolei w wyroku z dnia 25 maja 2005 r. sygn. akt XVII Ama 46/04, Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) wyraził pogląd, że dla uznania określonej klauzuli za niedozwolone postanowienie umowne wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie klauzul powinien być bowiem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną oba zapisy można uznać za tożsame. Przedstawione powyżej orzecznictwo potwierdza uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r. sygn. akt III SZP 3/2006, w której uznano, że *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23 a ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.)⁴. Odwołując się do argumentów o charakterze celowościowym oraz kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności tego przepisu, Sąd Najwyższy podkreślił, że *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych, polegających na przedstawieniu szyku wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru. (...) Możliwość uznania zachowania przedsiębiorcy, polegającego na stosowaniu postanowień wzorców umownych, które nie mają identycznego brzmienia jak postanowienia wpisane do rejestru, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, w sposób istotny zwiększa skuteczność obu instytucji (tj. niedozwolonych postanowień umownych oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumenta), zniechęcając przedsiębiorców do obchodzenia wpisów dokonanych w rejestrze niedozwolonych postanowień.**

Nie jest więc konieczna dokładna, literalna zbieżność klauzuli wpisanej do rejestru klauzuli z nią porównywanej. Niedozwolone będą również takie postanowienia wzorców umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, których treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną wykładnię.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zakwestionował postanowienie pkt 4 wzorca umowy stosowanego przez Przedsiębiorców - umowy o pożyczkę gotówkową, o treści: „30 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 40 zł drugie wezwanie do zapłaty, (...), 100 zł wezwanie przedprocesowe.”

---

⁴ Obecnie art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 50, poz. 331 ze zm.).

Wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 lipca 2012 r. (sygn. akt XVII AmC 5205/11) za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 3852 do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, uznano klauzulę o treści: *„Oplata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat) kredytu lub odsetek - od każdego wezwania - 20 zł”*. Z kolei wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 grudnia 2011 r. (sygn. akt XVII AmC 2905/11) za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod poz. 4090, uznano klauzulę o treści: *„Oplata za wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy (pożyczkobiorca) - 20 zł”*.

Porównując powyższe treści w sposób jednoznaczny można stwierdzić, że w przedmiotowym przypadku Przedsiębiorcy, którzy stosowali postanowienie zakwestionowane w niniejszym postępowaniu, pobierali opłaty od konsumentów w tych samych okolicznościach, których dotyczą klauzule wpisane do rejestru. Opłaty te były pobierane w sytuacji podjęcia przez Przedsiębiorców działań z tytułu niedokonania wpłaty należności w określonych umową terminach, tj. z tytułu wysłania wezwania do zapłaty. Ponadto, w obu przypadkach, tak jak w przypadku kwestionowanej klauzuli, opłata określona została w sposób ryczałtowy, zależny jedynie od uznania kredytodawcy, bez przekazania informacji o tym, jak została skalkulowana i co ma wpływ na jej wysokość. Wysokość opłat za czynności windykacyjne powinna odzwierciedlać rzeczywiste koszty tych czynności poniesione przez przedsiębiorcę, który nie powinien bezzasadnie obciążać nimi konsumentów w nadmiernej wysokości. Tymczasem, zarówno na mocy klauzul wpisanych do rejestru, jak i przedmiotowego postanowienia możliwe jest generowanie dochodów kredytodawcy kosztem konsumentów. W przypadku zakwestionowanego postanowienia opłata za wezwanie do zapłaty wynosiła 30 zł, 40 zł oraz 100 zł. Natomiast w przypadku klauzul wpisanych do rejestru Sąd uznał za abuzywną opłatę już w wysokości 20 zł. Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienie mieści się zatem w hipotezie klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Opłaty te ustalone są w oderwaniu od rzeczywistych kosztów, jakie przedsiębiorca musi ponieść w związku z przygotowaniem i dostarczeniem wezwania do zapłaty. Niniejsze kwoty są nieproporcjonalnie wyższe w porównaniu z realnymi kosztami nawiązania kontaktu - czy to listowego, czy telefonicznego z konsumentem. Brak ponadto informacji, czy powyższe wezwania będą wysyłane listem zwykłym czy też poleconym wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, trudno więc wyliczyć realne koszty prowadzonego postępowania windykacyjnego. W związku z powyższym klauzule wpisane do rejestru, jak i kwestionowane postanowienie są tożsame, również z uwagi na skutki, albowiem mogą przyczynić się do obciążenia konsumenta nieuzasadnionymi kosztami, co godzi w jego interesy ekonomiczne.

W świetle powyższego, praktykę Przedsiębiorców polegającą na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, uznać należy za bezprawną.

Tożsamość z klauzulami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych występuje także, w ocenie Prezesa Urzędu, w przypadku postanowienia regulującego kwestię opłaty za rozwiązanie umowy.

W pkt 4 wzorca umowy stosowanego przez Przedsiębiorców, znajduje się postanowienie o treści *„(...) 80 zł rozwiązanie umowy.”*

W rejestrze postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, pod nr 1806 znajduje się natomiast klauzula o następującej treści: *„(...) zawiadomienie posiadacza rachunku, kredytobiorcy, poręczycieli o wypowiedzeniu umowy (...) – wysłane listem zwykłym 15 zł – wysłane listem poleconym 20 zł.”*

Powyższa klauzula przewiduje opłaty za zawiadomienie kredytobiorcy o wypowiedzeniu umowy i została wpisana do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru na skutek wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 lutego 2009 roku (sygn. XVII AmC 96/08). W uzasadnieniu do wyroku sąd wyjaśnił, że wspomniana klauzula przewiduje kwoty opłat, które w żaden sposób nie są uzasadnione kosztami ponoszonymi w związku z wysłaniem wypowiedzenia umowy, a ponadto, nie zastrzeżono analogicznej opłaty na rzecz konsumenta, w przypadku, gdyby to konsument wypowiedział umowę. Zatem przedsiębiorca zastrzegł sobie w postanowieniu będącym przedmiotem wpisu swego rodzaju wynagrodzenie za dokonanie czynności – złożenie oświadczenia woli. W ocenie sądu, opłata za zawiadomienie o wypowiedzeniu umowy, będąc zastrzeżoną tylko na rzecz przedsiębiorcy, w sposób nieuzasadniony i nadmierny obciąża konsumenta i jako taka kształtuje jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Zdaniem Prezesa Urzędu, mimo odmiennego literalnego brzmienia postanowienia stosowanego przez Przedsiębiorców, jego funkcja oraz funkcja postanowienia wpisanego do rejestru pod nr 1806 jest tożsama, gdyż dotyczy obciążenia konsumenta opłatą za dokonanie czynności - złożenia oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy.

Mając powyższe na względzie Prezes Urzędu uznał, że w zakresie obydwu zakwestionowanych postanowień udowodniona została tożsamość z postanowieniami wpisanymi do rejestru wzorców umów uznanych za niedozwolone postanowienie umowne, a zatem działanie Przedsiębiorców i należy uznać za bezprawne.

Z dniem 16 września 2013 r. Przedsiębiorcy zmodyfikowali wzorzec umowy o pożyczkę gotówkową w ten sposób, że postanowienie pkt 4, w zakresie określenia kosztów windykacyjnych otrzymało brzmienie: „(...) *Na koszt wezwań do zapłaty składa się: koszt dostarczenia korespondencji przez pracownika działu windykacji (osobisty kontakt z pożyczkobiorcą), bądź w przypadku braku osobistego kontaktu wysyłania korespondencji według stawek operatora pocztowego oraz nakładu pracy Pożyczkodawcy będącego w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia, w każdym przypadku nie więcej niż kwota 15 zł. W przypadku opóźnienia Pożyczkobiorcy, Pożyczkodawca wzywa do dobrowolnego spełnienia świadczenia poprzez: pierwsze wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni, kolejne wezwanie do zapłaty wysyłane w terminie 21 dni, ostateczne wezwanie do zapłaty w terminie 30 dni, rozwiązanie umowy wysłane w terminie 50 dni, wezwanie przed procesowe 60 dni – liczonych od daty wymagalności świadczenia.*

Z powyższego wynika zatem, że Przedsiębiorcy określili liczbę wysyłanych monitów, jak i ich koszt, tj. w każdym przypadku nie więcej niż 15 zł. Wobec powyższego Prezes Urzędu uznał, iż kwota nie przekraczająca 15 zł jest dopuszczalna w świetle orzecznictwa SOKiK, zaś postanowienie w w/w brzmieniu nie jest tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru pod poz. 3582 oraz 4090.

Natomiast w odniesieniu do stosowania postanowienia określającego opłatę w związku z rozwiązaniem umowy w wysokości 80 zł, Przedsiębiorcy w ogóle zrezygnowali z jego zamieszczenia w nowym wzorcu umowy o pożyczkę gotówkową.

Tym samym należy stwierdzić, iż Przedsiębiorcy zaniechali stosowania zarzucanej im praktyki, opisaney w pkt V sentencji decyzji.

Ad C

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą tak działania, jak i zaniechania. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i zagrożeniu im. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, że *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów*⁵.

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów.

Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszeniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji handlowych z przedsiębiorcami przy całkowitym zrozumieniu rzeczywistego sensu ekonomicznego i prawnego warunków dokonywanych czynności na etapie przedkontraktowym oraz w czasie wykonywania umowy, czego urzeczywistnieniem jest m.in. abstrakcyjnie pojmowane prawo do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w komunikacji pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących lub mogących być klientami Przedsiębiorców. Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu Najwyższego wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.⁶

W niniejszej sprawie Przedsiębiorcy w sposób bezprawny pomijali niezbędne informacje, wymagane przepisami prawa, w formularzu informacyjnym dostarczanym konsumentom. Nadto Przedsiębiorcy stosowali w umowach zawieranych z konsumentami niedozwolone postanowienia umowne oraz pobierali opłatę przygotowawczą nieadekwatną do podejmowanych czynności służących udzieleniu pożyczki, godzącą w zasadę ekwiwalentności, dobre obyczaje i stanowiącą znaczne obciążenie ekonomiczne konsumenta.

Skutkami powyższych działań Przedsiębiorców dotknięty może być zatem nieoznaczony z góry krąg konsumentów, którego nie da się zidentyfikować - wszyscy

⁵ wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., I CKN 504/01.

⁶ wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r.; sygn. akt III SK 27/07

dotychczasowi i przyszli kontrahenci Przedsiębiorców, którzy zainteresowali się ofertą Przedsiębiorców oraz zawarli bądź zdecydują się zawrzeć w przyszłości umowę pożyczki z Przedsiębiorcami. Z faktu posługiwania się przez Przedsiębiorców w obrocie z konsumentami wzorcami umów wynika bowiem powtarzalność jej zachowania wobec takich osób. Oferta Przedsiębiorców adresowana była i jest nie do ściśle określonego, konkretnego konsumenta, lecz do z góry nieokreślonej, niemożliwej do zidentyfikowania liczby konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna. W związku z powyższym zostało stwierdzone, iż zarzucana w decyzji praktyka narusza nie tylko interesy ekonomiczne konsumentów, którzy już zawarli oceniane umowy, ale też może naruszać interesy przyszłych potencjalnych klientów Przedsiębiorców..

Nakazanie zaniechania stwierdzonej praktyki

Zgodnie art. 26 ust. 1 uokik, Prezes Urzędu – jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 uokik, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, nakazującą zaniechanie jej stosowania.

Mając na uwadze, że w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki pozwalające uznać zachowanie Przedsiębiorców za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w zakresie pkt I sentencji decyzji, Prezes Urzędu orzekł jak w tym punkcie.

Stwierdzenie zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Na podstawie art. 27 uokik, w przypadku zaprzestania stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 uokik, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu przedmiotowej praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, jednocześnie stwierdzając zaniechanie jej stosowania. W związku z faktem, iż Przedsiębiorcy zaniechali stosowania praktyk opisanych w pkt II, III, IV, V sentencji decyzji, Prezes Urzędu orzekł jak w tychże punktach.

Rozstrzygnięcie w pkt VI i VII sentencji decyzji. Nałożenie kary pieniężnej.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 uokik te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, w szczególności charakter praktyk i ich możliwe skutki w sferze ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumentów, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie kar pieniężnych za każdą ze stwierdzonych praktyk.

Dokonując oceny strony podmiotowej praktyk Spółki wskazanych w pkt. I - V sentencji decyzji Prezes Urzędu ocenił także, czy Przedsiębiorcy mieli zamiar stosowania tych praktyk czy też praktyki miały charakter nieumyślny. Ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na nieumyślne naruszenie przez Przedsiębiorców przepisów ustawy. Zdaniem Prezesa Urzędu ukształtowanie treści zawieranych z konsumentami umów w sposób sprzeczny z ustawą o kredycie konsumenckim oraz stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone było wynikiem niedochowania przez Przedsiębiorców należytej staranności.

W 2012 r. wspólnicy uzyskali łącznie przychód z działalności Spółki w wysokości 606 276,00 złotych (słownie: sześćset sześć tysięcy dwieście siedemdziesiąt sześć złotych). Z tytułu uczestnictwa w Spółce poszczególni wspólnicy osiągnęli następujący przychód:

- Mariusz Różański - 303 138,00 złotych (słownie: trzysta trzy tysiące sto trzydzieści osiem złotych),

- Marek Kowalczyk - 303 138,00 złotych (słownie: trzysta trzy tysiące sto trzydzieści osiem złotych).

Maksymalna kara jak mogłaby zostać nałożona na poszczególnych wspólników wynosiła:

- Mariusz Różański - 30 314 złotych (słownie: trzydzieści tysięcy trzysta czternaście złotych),

- Marek Kowalczyk - 30 314 złotych (słownie: trzydzieści tysięcy trzysta czternaście złotych).

Ustalając wysokość kary za poszczególne praktyki, Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy, wynikiem których jest określona kwota bazowa. W dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary. W tym miejscu wskazać należy, iż zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – co wielokrotnie podkreślano w judykaturze - nie jest podstawą do odstąpienia od wymierzenia kary. Żaden przepis nie wyłącza możliwości zastosowania sankcji przewidzianej w art. 106 w związku z naruszeniem art. 24 uokik. W takim wypadku Prezes UOKiK jest zobowiązany wydać decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, co jednak nie uniemożliwia mu nałożenia na przedsiębiorcę sankcji finansowych.

Kara za praktykę wskazaną w pkt I sentencji decyzji

Praktyka wskazana w pkt I sentencji decyzji polegała na naruszeniu obowiązków informacyjnych kredytodawcy. Praktyka Przedsiębiorców ujawniała się na etapie przedkontraktowym. Jej szkodliwość wiąże się z naruszeniem prawa konsumenta do uzyskania informacji o stopie oprocentowania kredytu. Ustawa o kredycie konsumenckim precyzyjnie formułuje zakres danych, jakie muszą być dostarczone konsumentom przed zawarciem umowy, gwarantując im tym samym określony poziom wiedzy. Brak w formularzu informacyjnym obowiązkowych danych lub ich przedstawienie w sposób nierzetelny czy też niepełny godzi w ww. prawo konsumenta. Przedsiębiorcy dopuszczają się przedmiotowej praktyki od dnia 1 stycznia 2012 r.

Mając to na względzie Prezes Urzędu przyjął za kwotę bazową kary 0,1% przychodu, co wynosi 303 złote.

Na dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy ww. kwota bazowa powinna podlegać modyfikacjom ze względu na występujące w sprawie okoliczności łagodzące bądź obciążające. Zdaniem Prezesa Urzędu, w przypadku omawianej praktyki nie występują jakiegokolwiek okoliczności obciążające, które uzasadniałyby podwyższenie ustalonej kwoty bazowej ani okoliczności łagodzące przemawiające za obniżeniem kary.

Dlatego też za stosowanie praktyki określonej w pkt I sentencji decyzji Prezes Urzędu postanowił nałożyć na poszczególnych współników następujące kary:

- a) Mariusz Różański - kara w wysokości 303 złote (słownie: trzysta trzy złote)
- b) Marek Kowalczyk - kara w wysokości 303 złote (słownie: trzysta trzy złote)

co stanowi 0,1% przychodu osiągniętego przez poszczególnych współników w 2012 r. i 1% kary maksymalnej.

Kara za praktykę wskazaną w pkt II sentencji decyzji

Praktyka wskazana w pkt II sentencji decyzji polegała na naruszeniu obowiązków informacyjnych kredytodawcy. Praktyka Przedsiębiorców ujawniała się na etapie przedkontraktowym. Jej szkodliwość wiąże się z naruszeniem prawa konsumenta do uzyskania informacji o całkowitej kwocie kredytu. Ustawa o kredycie konsumenckim precyzyjnie formułuje zakres danych, jakie muszą być dostarczone konsumentom przed zawarciem umowy, gwarantując im tym samym określony poziom wiedzy. Brak w formularzu informacyjnym obowiązkowych danych lub ich przedstawienie w sposób nierzetelny czy też niepełny godzi w ww. prawo konsumenta. Przedsiębiorcy dopuszczali się przedmiotowej praktyki w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 16 września 2013 r.

Mając to na względzie Prezes Urzędu przyjął za kwotę bazową kary 0,1% przychodu, co wynosi 303 złote.

Na dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy ww. kwota bazowa powinna podlegać modyfikacjom ze względu na występujące w sprawie okoliczności łagodzące bądź obciążające. Zdaniem Prezesa Urzędu, w przypadku omawianej praktyki nie występują jakiegokolwiek okoliczności obciążające, które uzasadniałyby podwyższenie ustalonej kwoty bazowej. Jednocześnie Prezes Urzędu uznał, że za obniżeniem kwoty bazowej kary przemawia fakt zaniechania stosowania przez Przedsiębiorców kwestionowanej praktyki. Z tego powodu Prezes Urzędu obniżył kwotę bazową kary o 30%.

Dlatego też za stosowanie praktyki określonej w pkt II sentencji decyzji Prezes Urzędu postanowił nałożyć na poszczególnych współników następujące kary:

- a) Mariusz Różański - kara w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych)
- b) Marek Kowalczyk - kara w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych)

co stanowi 0,06% przychodu osiągniętego przez poszczególnych współników w 2012 r. i 0,6% kary maksymalnej.

Kara za praktykę wskazaną w pkt III sentencji decyzji

Praktyka wskazana w pkt III sentencji decyzji polegała na naruszeniu obowiązków informacyjnych kredytodawcy. Praktyka Przedsiębiorców ujawniała się na etapie przedkontraktowym. Jej szkodliwość wiąże się z naruszeniem prawa konsumenta do uzyskania informacji o całkowitej kwocie do zapłaty. Ustawa o kredycie konsumenckim precyzyjnie formułuje zakres danych, jakie muszą być dostarczone konsumentom przed

zawarciem umowy, gwarantując im tym samym określony poziom wiedzy. Brak w formularzu informacyjnym obowiązkowych danych lub ich przedstawienie w sposób nierzetelny czy też niepełny godzi w ww. prawo konsumenta. Przedsiębiorcy dopuszczali się przedmiotowej praktyki w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 16 września 2013 r.

Mając to na względzie Prezes Urzędu przyjął za kwotę bazową kary 0,1% przychodu, co wynosi 303 złote.

Na dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy ww. kwota bazowa powinna podlegać modyfikacjom ze względu na występujące w sprawie okoliczności łagodzące bądź obciążające. Zdaniem Prezesa Urzędu, w przypadku omawianej praktyki nie występują jakiegokolwiek okoliczności obciążające, które uzasadniałyby podwyższenie ustalonej kwoty bazowej. Jednocześnie Prezes Urzędu uznał, że za obniżeniem kwoty bazowej kary przemawia fakt zaniechania stosowania przez Przedsiębiorców kwestionowanej praktyki. Z tego powodu Prezes Urzędu obniżył kwotę bazową kary o 30%.

Dlatego też za stosowanie praktyki określonej w pkt III sentencji decyzji Prezes Urzędu postanowił nałożyć na poszczególnych wspólników następujące kary:

a) Mariusz Różański - kara w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych)

b) Marek Kowalczyk -212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych)

co stanowi 0,06% przychodu osiągniętego przez poszczególnych wspólników w 2012 r. i 0,6% kary maksymalnej.

Kara za praktykę wskazaną w pkt IV sentencji decyzji

Praktyka wskazana w pkt IV sentencji decyzji polegała na naruszeniu obowiązków informacyjnych kredytodawcy. Praktyka Przedsiębiorców ujawniała się na etapie przedkontraktowym.. Jej szkodliwość wiąże się z naruszeniem prawa konsumenta do uzyskania informacji o opłacie przygotowawczej. Ustawa o kredycie konsumenckim precyzyjnie formułuje zakres danych, jakie muszą być dostarczone konsumentom przed zawarciem umowy, gwarantując im tym samym określony poziom wiedzy. Brak w formularzu informacyjnym obowiązkowych danych lub ich przedstawienie w sposób nierzetelny czy też niepełny godzi w ww. prawo konsumenta. Przedsiębiorcy dopuszczali się przedmiotowej praktyki w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 16 września 2013 r.

Mając to na względzie Prezes Urzędu przyjął za kwotę bazową kary 0,1% przychodu, co wynosi 303 złote.

Na dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy ww. kwota bazowa powinna podlegać modyfikacjom ze względu na występujące w sprawie okoliczności łagodzące bądź obciążające. Zdaniem Prezesa Urzędu, w przypadku omawianej praktyki nie występują jakiegokolwiek okoliczności obciążające, które uzasadniałyby podwyższenie ustalonej kwoty bazowej. Jednocześnie Prezes Urzędu uznał, że za obniżeniem kwoty bazowej kary przemawia fakt zaniechania stosowania przez Przedsiębiorców kwestionowanej praktyki. Z tego powodu Prezes Urzędu obniżył kwotę bazową kary o 30%.

Dlatego też za stosowanie praktyki określonej w pkt IV sentencji decyzji Prezes Urzędu postanowił nałożyć na poszczególnych wspólników następujące kary:

a) Mariusz Różański - kara w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych)

b) Marek Kowalczyk - kara w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych)

co stanowi 0,06% przychodu osiągniętego przez poszczególnych wspólników w 2012 r. i 0,6% kary maksymalnej.

Kara za praktykę wskazaną w pkt V sentencji decyzji

Praktyka wskazana w pkt. V sentencji decyzji polegała na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, a zatem postanowień uznanych za sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz naruszające interesy konsumenta w stopniu rażącym. Z samej swojej istoty praktyka uznana być powinna za szkodliwą. Jednocześnie Prezes Urzędu określając kwotę bazową kary wziął pod uwagę, że praktyka ta naruszała ekonomiczne interesy konsumentów, gdyż sprowadzała się ona do bezzasadnego obciążania ich kosztami windykacyjnymi o nadmiernej wysokości oraz wygórowaną opłatą za rozwiązanie umowy. Przedsiębiorcy dopuszczali się przedmiotowej praktyki w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 16 września 2013 r.

Mając to na względzie Prezes Urzędu przyjął za kwotę bazową kary 0,1% przychodu za każde postanowienie, co wynosi 303 złote (606 złotych za dwa postanowienia).

Na kolejnym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy ww. kwota bazowa powinna podlegać modyfikacjom ze względu na występujące w sprawie okoliczności łagodzące bądź obciążające. Zdaniem Prezesa Urzędu, w przypadku omawianej praktyki nie występują jakiegokolwiek okoliczności obciążające, które uzasadniałyby podwyższenie ustalonej kwoty bazowej. Jednocześnie Prezes Urzędu uznał, że za obniżeniem kwoty bazowej kary przemawia fakt zaniechania stosowania przez Przedsiębiorców kwestionowanej praktyki. Z tego powodu Prezes Urzędu obniżył kwoty bazowe kary o 30%.

Dlatego też za stosowanie praktyki określonej w pkt V sentencji decyzji Prezes Urzędu postanowił nałożyć na poszczególnych wspólników następujące kary:

a) Mariusz Różański - kara w wysokości 424 złote (słownie: czterysta dwadzieścia cztery złote)

b) Marek Kowalczyk - kara w wysokości 424 złote (słownie: czterysta dwadzieścia cztery złote)

co stanowi 0,13% przychodu osiągniętego przez poszczególnych wspólników w 2012 r. i 1,3 % kary maksymalnej.

Rozstrzygnięcie w pkt VIII i IX sentencji decyzji. Koszty postępowania.

Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie natomiast z art. 264 § 1 kpa jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Jednocześnie w myśl art. 263 § 1 kpa, do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych.

Postępowanie w sprawie stosowania przez Przedsiębiorców praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu

w punkcie I-V sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stronami. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Przedsiębiorców kosztami postępowania w wysokości po 28,50 złotych (słownie: dwadzieścia osiem złotych i pięćdziesiąt groszy).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 uokik, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik w związku z art. 479 (28) § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt. VIII-IX niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 264 § 1 kpa w zw. z art. 80 uokik oraz stosownie do art. 81 ust. 5 uokik w związku z 479³² § 1 i § 2 k.p.c., Przedsiębiorcom przysługuje prawo wniesienia zażalenia do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

z up. Prezesa UOKiK
Łukasz Wroński
Z-ca Dyrektora
Departamentu Polityki Konsumenckiej

Otrzymują:
Pan Mariusz Różański
ul. Wojska Polskiego 53a, 19-300 Elk
Pan Marek Kowalczyk
ul. Wojska Polskiego 53a, 19-300 Elk